

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מי מפחד מתות ענח אמון - מבוא לתרבות מצרים - 22468

תאריך עדכון אחרון 10-05-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ארכאולוגיה והמזרח הקרוב הקדום

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ אורלי גולדווסר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: orly.goldwasser@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שני 15:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בשנת 1922 עבר עולם הארכאולוגיה טלטלה עם חשיפתו של קבר המלך-נער תות ענח אמון שמלך במצרים בשנים 1327-1336 לפני הספירה. הייתה זו הפעם הראשונה והיחידה עד עתה בה נתגלה קבר מלכותי במצרים בשלמותו, כמעט ללא פגע, כשהוא מכיל אלפי חפצי אמנות ואוצרות יקרי ערך. יופיים של פסלי הזהב ותכשיטי היקר היה מעבר לכל דמיון. עד היום עוסקים דורות של חוקרים בניתוח של הממצאים הללו, המספרים את סיפורה של מצרים העתיקה ושופכים אור רב על כל אושיות תרבותה.

כל אחד מהחפצים הללו הוא חוליה אחת בשרשרת ארוכה של ממצאים מכל התקופות שמתארים ומממשים - מי בכסף, מי בזהב, מי באבן ומי בחמר - את אמונותיהם, דעותיהם והישגיהם של אנשי מצרים העתיקה.

נדון באופן מעמיק בקבוצה של כמה עשרות חפצים נבחרים מתוך הקבר, נלמד להבין את מלוא משמעותם, ו"לקראם" בעזרת כללי הניתוח שנלמד בשעורים הראשונים.

בכל שיעור נחשף לנושאים ורעיונות חדשים שיחשפו לפנינו חפצי הקבר.

מטרות הקורס:

היכרות עם תרבות מצרים העתיקה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

אפשרות להבין נכונה את ההקשר התרבותי של תמונות וחפצים ממצרים.

דרישות נוכחות (%) :

חובה לפי חוקי האוניברסיטה

שיטת ההוראה בקורס: בין שיעור לשיעור תהיה חובת קריאה של כ-10-25 עמודים, באנגלית. החומר יופיע באתר הקורס.

קבוצה של ממצאים מתוך חפצי הקבר תהיה מוגדרת באתר השיעור כ"חפצים נבחרים". חפצים אלה יועלו לאתר השיעור מיד לאחר הצגתם.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

נושאי השיעור:

1. נסיבות גילוי הקבר, ומהי "קללת הפרעונים"?

2. איך "קוראים" ציור או פסל מצרי?

-
3. ציורים מילים והקשר ביניהם - אשנב לכתב החרטומים.
 4. כתוב בזהב ואבני חן- שיעור בקריאת תכשיטי הקבר.
 5. פסלים ומסכות - אלים ואלות מצריים בקבר.
 6. המלך והאלים - גבולות מטושטשים?
 7. תכנון תרבות- "סדר העולם הנכון" לפי הממסד המצרי.
 8. "אנחנו והם" - ה"אחר" כפי שהוא מיוצג בקבר.
 9. כיצד לחיות חיי נצח - המומיה, הקבר, הקבורה ו"משטרת הקברים".
 10. מאין אני בא? - תות ענח אמן ואחנאתון ממציא המונותאיזם, קשרי משפחה
 11. בין מונותאיזם לפוליתאיזם - חזרתו של תות ענח אמן לאמונה המסורתית.
 12. עולמו של תות ענח אמן - היחסים עם כנען.
 13. של מי הקבר הזה לעזאזל? מחקרים חדשים.
 14. שיעור סיכום.

חומר חובה לקריאה:

- Allen, S. J. *Tutankhamun's Tomb: The Thrill of Discovery* (Photographs by Harry Burton). New York: The Metropolitan Museum of Art, 2006.
- Andrews, C. *Ancient Egyptian Jewelry*. New York: Abrams, 1991.
- Darnell, J. C. and Manassa C. *Tutankhamun's Army. Battle and Conquest during Ancient Egypt's Late Eighteenth Dynasty*. Chichester: Wiley, 2010.
- Desroches-Noblecourt, C. *The Life and Death of a Pharaoh*. New York: New York Graphic Society, 1963.
- Eaton-Krauss, M. *The Sarcophagus in the Tomb of Tutanakhamun*. Oxford: Griffith Institute, Ashmolean Museum, 1993.
- Hepper, N.F. *Pharaoh's Flowers. The Botanical Treasures of Tutankhamun*. London: HMSO, 1990.
- Reeves, C. N. *The Complete Tutankhamun: The King, the Tomb, the Royal Treasure*. London & New York: Thames & Hudson, 2007.
- Winlock, H. E. *Tutankhamun's Funeral*. New York: Metropolitan Museum of Art, 2010.
(with introduction by Dorothea Arnold)

חומר לקריאה נוספת:

- ישראלי, ש'. המיתולוגיה המצרית. תל-אביב: מפה, 2005.
- Assmann, J. *The Mind of Egypt: History and Meaning in the Time of the Pharaohs*. New York: Metropolitan Books, 2002.
- . *Moses the Egyptian: The Memory of Egypt in Western Monotheism*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1997.
- Hart, G. *Dictionary of Egyptian Gods and Goddesses*. London & New York: Routledge & K. Paul, 1986.
- Hornung, E. *Conceptions of God in Ancient Egypt: The One and the Many*. Translated by J. Baines. New York: Cornell University Press, 1996.

———. *Idea into Image: Essays on Ancient Egyptian Thought*. New York: Timken, 1992.
Pinch, G. *Egyptian Mythology. A Guide to the Gods, Goddesses, and Traditions of Ancient Egypt*. Oxford : Oxford University Press, 2003.

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות: